

SISEMINISTER

MÄÄRUS

2027. a nr

Abipolitseiniku tegevuse eeskiri

Määrus kehtestatakse abipolitseiniku seaduse § 5 lõike 5, § 7 lõike 3, § 12 lõike 5, § 13 lõike 5, § 14 lõike 9, § 15 lõike 3, § 19 lõike 6, § 39 lõike 6, § 44 lõike 5, § 45 lõike 3 ja § 51 lõike 6 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määruses sätestatakse:

- 1) abipolitseinikuks kandideerimisandmete täpsem loetelu;
- 2) abipolitseiniku isikuomaduste ja kehalise ettevalmistuse nõuded ning nende kontrollimise tingimused ja kord;
- 3) abipolitseiniku tervisenõuete ja samaväärse tervisekontrolli läbimisel saadud tervisetõendite loetelu, nõuded tervisetõendi sisule ja vormile ning tervisekontrolli kord ja periood;
- 4) nõuded abipolitseiniku õppele;
- 5) tunnistuse, ametimärgi, vormiriietuse ja eraldusmärkide kirjeldus;
- 6) kriisirolliga abipolitseinikule kriisi lahendamises osalemise eest makstava hüvitise ulatus ning selle taotlemisele ja väljamaksmise kord;
- 7) abipolitseiniku lisapuhkus ning selle eest makstava hüvitise taotlemisele ja väljamaksmise täpsem kord;
- 8) varalise kahju hüvitamise tingimused ja kord;
- 8) abipolitseiniku staatuse peatamise ja taastamise täpsem kord.

2. peatükk

Abipolitseinikuks kandideerimise täpsem andmete loetelu ning nõuded abipolitseiniku isikuomadustele ja kehalisele ettevalmistusele ning nende kontrollimise tingimused ja kord

§ 2. Abipolitseinikuks kandideerimisel esitatavate andmete loetelu

(1) Abipolitseinikuks kandideerimisel esitab isik abipolitseiniku seaduse § 7 lõike 1 alusel andmed, mis võimaldavad hinnata tema sobivust politseitegevuses osalemiseks abipolitseinikuna. Andmed on vajalikud nõuetele vastavuse kontrollimiseks ja taustakontrolli teostamiseks. Käesolevas paragrahvis sätestatakse esitatavate andmete loetelu.

(2) Kandideerimisel esitab isik järgmised üldandmed:

- 1) isikukood;
- 2) eesnimi;
- 3) perekonnanimi;

- 4) kodakondsus ning teise riigi kodakondsuse olemasolu või selle taotlemise korral selle riigi nimetus ning periood, mil isik on olnud või on teise riigi kodanik;
- 5) emakeel;
- 6) varem kasutatud nimed, sealhulgas neiupõlvenimi;
- 7) tegelik elukoht - maakond, linn või vald, asula, tänav, maja- ja korterinumber, sihtnumber, postkasti number;
- 8) mobiiltelefoninumber, e-posti aadress ja muu sidevahendi number;
- 9) sotsiaalmeediakontode kasutajatunnused.

(3) Kandideerimisel esitab isik järgmised haridusandmed:

- 1) viimati läbitud või lõpetatud õppeasutuse nimetus ja lõpetamise aeg - üldhariduskool, kutse- või kõrgkool;
- 2) väljastatud diplomi, tunnistuse või õiendi number ja väljaandmise aeg;
- 3) omandatud haridustase, läbitud kursus või eriala.

(4) Kandideerimisel esitab isik järgmised töötamisega seotud andmed:

- 1) viimase viie aasta ja praeguse tööandja andmed - ajavahemik, tööandja nimetus ja asukoht, töökoht ja ametikoht;
- 2) teave selle kohta, kas isik on distsiplinaarsüüteo toimepanemise tõttu avalikust teenistusest vabastatud ning kas teenistusest vabastamisest on möödunud vähem kui üks aasta.

(5) Kandideerimisel esitab isik järgmised välisriikidega seotuse andmed:

- 1) andmed välisriigis läbitud kaitseväeteenistuse või sõjaväelise väljaõppe kohta - teenistuse või väljaõppe ajavahemik, asukoht ja asutuse nimetus;
- 2) viimase viie aasta andmed välisriigis viibimise ja õppimise kohta – sihtriik, periood ja eesmärk;
- 3) teave selle kohta, kas isik on käesoleval ajal välisriigis kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
- 4) teave selle kohta, kas isik on varasemalt välisriigis kriminaalkorras karistatud.

(6) Kandideerimisel esitab isik järgmised andmed oma lähisugulaste ja -hõimlaste (vanemad, õed-vennad, lapsed, abikaasa, registreeritud elukaaslane) ning abieluga sarnanevas suhtes oleva elukaaslase kohta:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood või selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht;
- 3) elukoha andmed - linn või vald, vallasisene linn, alevik või küla, tänav, maja- ja korterinumber);
- 4) telefoninumber.

(7) Isik kinnitab kandideerimisel, et esitatud andmed on täielikud ja õiged ning et ta ei ole varjanud asjaolusid, mis võivad mõjutada tema sobivuse hindamist. Isik on teadlik, et Politsei- ja Piirivalveamet kontrollib ja töötleb esitatud andmeid abipolitseiniku seaduse §-s 8 ja 9 sätestatud alustel ja korras.

§ 3. Vestluse läbiviimine abipolitseinikuks kandideerimisel

Abipolitseinikuks kandideerija, kes on läbinud nõutele vastavuse- ja taustakontrolli, kutsutakse vestlusele enne abipolitseinikuks nimetamist ja staatuse andmist. Vestlusel hinnatakse kandideerija sobivust abipolitseinikuks.

§ 4. Nõuded abipolitseiniku isikuomadustele

Abipolitseinik peab isikuomaduste poolest olema võimeline täitma abipolitseinikule pandud ülesandeid ning vastama järgmistele üldnõuetele:

- 1) olema lojaalne Eesti Vabariigile, aus ja seaduskuulekas;
- 2) võimeline töötama stabiilselt ja tulemuslikult pingeolukorras ning oskab teha meeskonnatööd;
- 3) kohusetundlik, otsustus- ja vastutusvõimeline, suudab iseseisvalt langetada otsuseid oma pädevuse piires ning on võimeline ette nägema oma otsuse tagajärgi ning vastutama nende eest;
- 4) hea analüüsi- ja sünteesivõimega, et osata eristada olulist ebaolulisest ning suuta lahendada probleeme;
- 5) hea suhtlemisoskusega.

§ 5. Nõuded abipolitseiniku kehalisele ettevalmistusele

(1) Abipolitseinik peab kehalise ettevalmistuse poolest olema võimeline täitma abipolitseinikule pandud ülesandeid.

(2) I astme abipolitseinik ei pea täitma käesolevas paragrahvis lõikes 3 abipolitseinike kehalisele ettevalmistusele kehtestatud nõudeid.

(3) Kehalise ettevalmistuse nõuetele vastavuse hindamiseks mõõdetakse abipolitseiniku järgmisi füüsilisi võimeid:

- 1) üldine vastupidavus – 3000 meetri jooks;
- 2) käelihaste jõuharjutus – toenglamangus kätekõverdamine;
- 3) kõhulihaste jõuharjutus – istesse tõus.

(4) Kui abipolitseinik osaleb veesõiduki meeskonna liikmena politseitegevuses, on ta kohustatud sooritama kehalise katse 500 meetri ujumises.

(5) Üldise vastupidavuse mõõtmisel võib 3000 meetri jooksu asendada:

- 1) 500 meetri ujumise, 6000 meetri sõudmisega ergomeetril või 6000 meetri käimisega;
- 2) vähemalt 10 kilomeetri pikkuse distantsi läbimisega kalendriaasta jooksul spordivõistlusel või rahvaspordiüritusel järgmises spordialas: jooksmine, käimine, jalgrattasõit, triatlon, orienteerumine, murdmaasuusatamine, kiiruisutamine, rulluisutamine, rännakmarss, aerutamine või sõudmine. Tulemuse arvestamise aluseks on ametlik võistlusprotokoll või diplom.

(6) Kehalise ettevalmistuse nõuetele vastavuse hindamiseks ei pea sooritama füüsilist katset, kui vastavust on võimalik hinnata mõne järgneva viimase 12 kuu jooksul saavutatud tulemuse alusel:

- 1) politseiametnikule, Kaitseväge tegevteenistujale või vanglaametnikule ette nähtud kehalised katsed;
- 2) päästeteenistujale ette nähtud füüsilised katsed, kui nende käigus läbiti jooksudistants.

(7) Naissoost abipolitseinik peab kehalised katsed sooritama vähemalt järgmiste tulemustega:

Kehalise katse nimetus	Kuni 29-aastased	30–39-aastased	40–49-aastased	Üle 50-aastased
3000 meetri jooks	22 minutit	23 minutit 10 sekundit	24 minutit 40 sekundit	26 minutit 30 sekundit
Toenglamangus kätekõverdamine	8	6	4	2
Istesse tõus	25	20	16	12
500 meetri ujumine	15 minutit 55 sekundit	20 minutit	21 minutit 55 sekundit	22 minutit 30 sekundit
6000 meetri sõudmine ergomeetril	29 minutit	31 minutit	32 minutit	33 minutit
6000 meetri käimine	58 minutit	59 minutit	60 minutit	61 minutit

(8) Meessoost abipolitseinik peab kehalised katsed sooritama vähemalt järgmiste tulemustega:

Kehalise katse nimetus	Kuni 29-aastased	30–39-aastased	40–49-aastased	Üle 50-aastased
3000 meetri jooks	17 minutit 10 sekundit	19 minutit 50 sekundit	22 minutit 10 sekundit	24 minutit 30 sekundit
Toenglamangus kätekõverdamine	20	16	12	8
Istesse tõus	30	24	20	16
500 meetri ujumine	14 minutit 45 sekundit	17 minutit 45 sekundit	21 minutit 30 sekundit	21 minutit 50 sekundit
6000 meetri sõudmine ergomeetril	27 minutit	29 minutit	30 minutit	31 minutit
6000 meetri käimine	54 minutit	56 minutit	58 minutit	60 minutit

§ 6. Abipolitseiniku kehalise ettevalmistuse vastavuse kontrollimine

(1) Abipolitseiniku kehalise ettevalmistuse vastavust nõuetele kontrollitakse vähemalt kord kolme aasta jooksul vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti kehtestatud korrale.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor võib abipolitseinikule pandud ülesannete erisusest lähtuvalt kehtestada täiendavad või kõrgendatud kehalise ettevalmistuse nõuded, mis vastavad sama ülesannet täitvate politseinike kehalise ettevalmistuse nõuetele.

3. peatükk

Abipolitseiniku tervisenõuded, tervisekontrolli perioodilidud ja kord, samaväärse tervisekontrolli läbimisel saadud tervisetõendite loetelu ning nõuded tervisetõendi sisule ja vormile.

§ 7. Abipolitseiniku üldised tervisenõuded

(1) Abipolitseinik peab olema füüsiliselt ja psüühiliselt võimeline täitma talle antud ülesandeid ning tal ei tohi olla tervisehäiret, mis võib seada ohtu tema enda või teise isiku elu või tervise.

(2) Abipolitseiniku tervise seisund peab võimaldama töötada järgmistes tingimustes:

- 1) kõrge pingeline ja ohu olukord;
- 2) töö- ja puhkeaja režiimi häired - ebaregulaarne tööaeg, öötöö, pikkades vahetustes töötamine;
- 3) ebaühtlane füüsiline koormus;
- 4) sundasenditest tingitud koormus luu- ja lihaskonnale;
- 5) organismi soojusvahetust häiriva kaitseriietuse, sealhulgas kaitsevesti kandmine;
- 6) erinevas mürasoojuses vaikse ja tugeva heli kuulmine;
- 7) relva kandmine ja kasutamine;
- 8) raadio- või teiste sidevahendite kasutamine;
- 9) töö kuvariga.

§ 8. Abipolitseiniku tervisenõuded ja abipolitseiniku ülesannete täitmist takistavad tervisehäired

(1) Abipolitseiniku tervisenõuded ja abipolitseiniku ülesannete täitmist takistavate tervisehäirete loetelu, mida tuleb abipolitseiniku tervise seisundit hinnates järgida, on esitatud lisas 1.

(2) Absoluutne meditsiiniline vastunäidustus välistab abipolitseinikuna tegutsemise.

(3) Kui töötervishoiuarst või perearst tuvastab abipolitseiniku perioodilises tervisekontrollis meditsiinilise vastunäidustuse, võib isik jätkata abipolitseinikuna tegutsemist juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) töötervishoiuarst või perearst on andnud loa;
- 2) töötervishoiuarsti või perearsti nõutud töötingimused on tagatud;
- 3) abipolitseiniku vahetu juhi hinnangu kohaselt ei ole abipolitseinikul esinenud oma ülesannete täitmisel takistusi.

§ 9. Abipolitseiniku tervise seisundi kontrolli tegija

(1) Abipolitseiniku tervisekontrolli teeb käesolevast määrusest lähtudes töötervishoiuarst või perearst, kaasates vajaduse korral tervishoiuteenuse osutaja.

(2) Kui tervisekontrolli tegijaks on töötervishoiuarst, siis sõlmib Politsei- ja Piirivalveamet teenuse tegemiseks tegevusloaga töötervishoiuteenuse osutajaga lepingu.

§ 10. Abipolitseiniku tervisekontrolli perioodilisus

(1) Tervisenõuetele vastavust kontrollitakse abipolitseinikul enne II taseme abipolitseiniku staatuse saamist (edaspidi *eelnev tervisekontroll*) ning abipolitseinikuna tegutsemise ajal perioodiliselt (edaspidi *perioodiline tervisekontroll*).

(2) II taseme abipolitseinikuks saada sooviv isik ei pea läbima tervisekontrolli, kui tal on kehtiv tervisetõend, millest nähtub, et ta on läbinud:

1) töötervishoiuarsti juures tervisekontrolli, milles on kontrollitud tema vastavust käesoleva määruse §-de 10 ja 11 tervisenõuetele, või

2) Kaitseressursside Ameti või Kaitseväe arsti või töötervishoiuarsti juures politseiametniku, päästeteenistuja, vanglateenistuse ametniku või meremehe tervisekontrolli, mis vastab käesoleva määruse nõuetele.

(3) Abipolitseinik peab perioodilise tervisekontrolli läbima üks kord kolme aasta jooksul eelmise tervisetõendi väljaandmise kuupäevast arvates.

(4) Abipolitseinik ei pea läbima perioodilist tervisekontrolli, kui tal on kehtiv tervisetõend, millest nähtub, et ta on läbinud:

1) töötervishoiuarsti juures tervisekontrolli, milles on kontrollitud tema vastavust käesoleva määruse §-de 10 ja 11 tervisenõuetele, või

2) Kaitseressursside Ameti või Kaitseväe arsti või töötervishoiuarsti juures politseiametniku, päästeteenistuja, vanglateenistuse ametniku või meremehe tervisekontrolli, mis vastab käesoleva määruse nõuetele.

(5) Kui abipolitseinikul esineb meditsiiniline näidustus, võib töötervishoiuarst perioodilise tervisekontrolli sagedust tihendada.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib saata abipolitseiniku perioodilisse tervisekontrolli varem kui üks kord kolme aasta jooksul järgmistel juhtudel:

1) abipolitseiniku põhjendatud taotluse alusel;

2) abipolitseiniku vahetu juhi või töökeskkonnaspetsialisti põhjendatud taotluse alusel;

3) abipolitseiniku pikaajalise töövõimetuse tõttu.

§ 11. Abipolitseiniku tervisekontrolli kord

(1) Politsei- ja Piirivalveamet saadab abipolitseiniku tervisekontrolli.

(2) Tervisekontrolli läbiv isik täidab ning kinnitab tervisekontrolli kaardil esitatud andmete õigust, mis on esitatud lisas 2 ja esitab selle tervisekontrollis töötervishoiuarstile või perearstile.

(3) Tervisekontrolli käigus tehakse lähtuvalt abipolitseiniku ülesannete iseloomust ja vastavalt vajadusele järgmised uuringud:

1) vereanalüüsid, sealhulgas kliinilise vere ja veresuhkru analüüs;

2) uriini analüüs;

3) nägemisteravuse ja värvusmeele kontroll ning vaatevälja hindamine;

4) toonaudiomeetria;

5) elektrokardiogramm eelnevas tervisekontrollis ning elektrokardiogramm perioodilises tervisekontrollis mehel alates 40. eluaastast ja naisel alates 50. eluaastast;

6) koormuskardiogramm perioodilises tervisekontrollis alates 50. eluaastast;

7) spiromeetria;

8) vaimse seisundi üldine hindamine ja testide tegemine;

9) alkoholi tarbimise harjumuste hindamine.

(4) Kui tervisekontrolli käigus selgub, et tervishoiuteenuse osutaja on abipolitseinikule hiljuti teinud protseduure või uuringuid, mida on võimalik töötervishoiuarstil või perearstil tervisekontrolli tegemisel arvestada, siis ei ole vaja samu protseduure või uuringuid uuesti teha.

- (5) Töötervishoiuarst või perearst võib saata abipolitseiniku tema tervises seisundi täpsustamiseks tegema uuringut, mida ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud.
- (6) Töötervishoiuarst või perearst tutvustab ja selgitab abipolitseinikule tema tervisekontrolli tulemusi ja tervisekontrolli alusel tehtud otsust.
- (7) Tervisekontrolli läbinud isiku kohta koostab töötervishoiuarst või perearst tervisetõendi, mis on esitatud lisas 3 ja mis sisaldab otsust abipolitseinikuna tegutsemise kohta.
- (8) Töötervishoiuarst või perearst väljastab tervisetõendi tervisekontrolli läbinud isikule või Politsei- ja Piirivalveametile.

§ 12. Tervisekontrolli kulude hüvitamine

Määruses ette nähtud perioodilise tervisekontrolli kulud tasub või hüvitab Politsei- ja Piirivalveamet vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku kehtestatud ulatuses.

4. peatükk

Abipolitseiniku väljaõpe, eriala- ja täiendõpe

§ 13. Abipolitseiniku väljaõpe

(1) Käesolevas paragrahvis sätestatakse abipolitseiniku väljaõppe nõuded ja väljaõppe liigid vastavalt abipolitseiniku seaduse §-s 13 sätestatule.

(1) I astme abipolitseiniku väljaõppe läbinul on:

- 1) teadmised Politsei- ja Piirivalveameti rollist, ülesannetest, väärtustest ja eetikanõuetest, sh ametnikueetikast, eetikakoodeksist, hea halduse põhimõtetest ning üldistest käitumisnormidest;
- 2) teadmised abipolitseiniku rollist, pädevustest, õigustest ja kohustustest, sh töökorraldusest, kaasamise protsessist ja arenguvõimalustest;
- 3) teadmised ja oskused, mis on vajalikud professionaalseks käitumiseks ja kommunikatsiooniks, sh suhtlemise põhimõtted, kommunikatsioon abipolitseinikuna tegutsemisel ning sotsiaalse meedia kasutamise riskid;
- 4) teadmised politsei töövahendite ja tehnoloogiate kasutamise alustest, sh arvutitöökoht, mobiilsideseadmed, andmekaitse ja infoturve;
- 5) teadmised turvalisuse tagamise põhimõtetest, sh hoonete sissepääsurežiim, füüsiline turvalisus, turvaintsidentide olemus ja nende raporteerimine;
- 6) teadmised vormiriietuse kandmise põhimõtetest;
- 7) teadmised politseitöö põhitegevustest, tugi- ja ennetustegevustes osalemise võimalustest ning kaasamisel täidetavatest ülesannetest.

(2) II astme abipolitseiniku väljaõppe läbinul on:

- 1) teadmised õiguse alustest ja politseitöö õigusraamistikust, sh põhiseaduse toimimisest, haldusmenetluse ja haldussunni põhimõtetest, korrakaitseõiguse üldpõhimõtetest, riikliku järelevalve üld- ja erimeetmete kohaldamisest ning II astme abipolitseiniku pädevustest;
- 2) teadmised professionaalsest suhtlemisest ja oskus neid teadmisi töösituatsioonides rakendada, sh erinevate sihtrühmadega suhtlemise taktikatest ning erikohtlemist vajavate kannatanutega arvestamisest;
- 3) teadmised ja oskused politsei välitööks, sh välitööl kasutatavatest vahenditest, infosüsteemidest, isiku ja transpordivahendi dokumentide turvaelementidest ning enamlevinud võltsingutest, dokumendikontrolli ja isiku tuvastamise põhimõtetest;

- 4) teadmised kriminalistikatehnika põhimõtetest, sh sündmuskoha ja asitõendi puutumatus tagamisest ning oskus kasutada isikukaitsevahendeid,
- 5) teadmised ja oskused tööks kinnipeetavatega, nii saatmisel kui kinnipidamiskohas tegutsemiseks;
- 6) oskus käsitseda ja kasutada politsei külmrelva, gaasirelva ja erivahendeid, rakendada enesekaitse- ja kinnipidamisvõtteid ning anda vältimatut esmaabi.

(3) III astme abipolitseiniku väljaõppe läbinul on:

- 1) teadmised III astme abipolitseiniku pädevustest, õigustest ja kohustustest ning korrakaitseseaduse alusel lubatavatest riikliku järelevalve meetmetest;
- 2) teadmised konfliktsituatsioonide tekkepõhjustest ja avaldumisviisidest ning oskus rakendada konfliktide ennetamise ja lahendamise võimalusi;
- 3) teadmised erikohtlemist vajavate kannatanutega suhtlemise eripäradest ja tõhusa dialoogi saavutamise võimalustest;
- 4) teadmised liiklusjärelevalve meetodikast ja taktikast;
- 5) teadmised isikute kaitse ja objektide valve põhimõtetest;
- 6) teadmised relvaseaduse ja turvategevuse seaduse nõuetest ning nende järelevalvemeetmetest;
- 7) oskus hankida teavet inimestelt ja avalikest allikatest ning talletada oluline info;
- 8) oskus ära tunda politseitöös enamlevinud narkootilisi aineid ja teadmised nende avastamise võtetest.

(4) II astme abipolitseinik saab valida politsei tegevuses osalemiseks täiendavalt erialaõppe, mille õpiväljundid on sätestatud käesoleva määruse paragrahvis 14 lõigetes 2–4.

§ 14. Abipolitseiniku eriala- ja täiendõpe

(1) Käesolevas paragrahvis sätestatakse abipolitseiniku erialaõppe ja täiendõppe õpiväljundid.

(2) Piirkondlik politseitöö erialaõppe läbinul on:

- 1) teadmised kogukonnakeskse politseitöö ning avalikus ruumis turvalisuse hoidmise põhimõtetest;
- 2) teadmised tõenduspõhise ennetustegevuse põhimõtetest ning abipolitseinikuna ennetustöös osalemise võimalustest;
- 3) teadmised sihtrühmade eripäradest lähtuvalt politsei tegevuse planeerimise ja rakendamise põhimõtetest;

(3) Süüteomenetluse erialaõppe läbinul on:

- 1) algteadmised karistusõiguse kohaldamise ning kriminaal- ja väärteomenetluse üldpõhimõtetest;
- 2) teadmised abipolitseiniku võimalikest rollidest ja ülesannetest süüteomenetluse läbiviimisel ning algteadmised uurimistaktika põhimõtetest;
- 3) teadmised kriminalistikatehnika üldpõhimõtetest ning kriminalisti abistamise võimalustest, samuti teadmised sündmuskohast ja selle puutumatus tagamisest.

(4) Piirivalve erialaõppe läbinul on:

- 1) teadmised riigipiiri valvamise põhimõtetest ja õiguslikest alustest, sh piirikontrolli eesmärkidest ning isikute, sõidukite ja dokumentide kontrolli põhimõtetest piiril;
- 2) orienteerumisoskus maastikul ning teadmised patrullimise taktikast maastikul;
- 3) teadmised riigipiiri valvamisest kasutatavatest tehnilistest vahenditest;
- 4) teadmised enamlevinud piiriületusjärgedest ning piirijuhtumitele reageerimise põhimõtetest;
- 5) teadmised Schengeni alal viibimise alustest ning viibimisaluste kontrolli põhimõtetest;

6) teadmised ebaseadusliku rände olemusest ning elamis- ja viibimisaluste kontrolli üldpõhimõtetest Schengeni liikmesriikides.

(5) Abipolitseiniku tulirelva- või elektrišokirelva erialaõppe läbinul on:

- 1) teadmised relva kandmise ja kasutamise õiguslikest alustest;
- 2) teadmised relva ja laskemoona ehituse, käsitlemise, kandmise, hooldamise ja kasutamise kohta;
- 3) oskused relva hooldada ja käsitseda, sh laskeoskus;
- 4) esmaabiteadmised ja -oskused, sh kannatanule laskevigastuse korral esmaabi andmise oskus.

(6) Abipolitseiniku kriisirolli erialaõppe läbinul on:

- 1) teadmised peamistest julgeolekuohtudest ja siseturvalisust mõjutavatest teguritest;
- 2) mõistmine abipolitseiniku õigustest ja kohustustest kriisirollis tegutsedes;
- 3) oskused kasutada massiohje varustust, relvi ja erivahendeid;
- 4) oskused politseiametniku juhendamisel lahendada ressursimahukat sündmust, sh ohjata masse, moodustada maa-ala sulgemispunkti ja kasutada nende ülesannete lahendamiseks sobivat taktikat.

(7) Abipolitseinik, kes osaleb veesõiduki meeskonnaliikmena politseitegevuses, peab läbima vabatahtliku merepäästja esimese astme õppe, mille tingimused on kehtestatud siseministri 12. septembri .2012. aasta määrusega nr 10 „Nõuded vabatahtliku merepäästja kutsesobivusele ja füüsilisele ettevalmistusele, tervisenõuetele vastavuse kontrollimise korrale, välja- ja täiendusõppele, tunnistusele ning eritunnusele ja selle kandmise korrale“

(8) Kui abipolitseinikul on läbitud vabatahtliku merepäästja väljaõpe ning tal on vastav kogemus, võib Politsei- ja Piirivalveamet neid kogemusi arvestada käesolevas paragrahvis lõikes 3 nimetatud väljaõppe läbimisel. Hindamise alusel võib isiku suunata otse arvestuse sooritamisele või lugeda väljaõppe läbituks.

(9) Kriisiolukorra ajal abipolitseiniku väljaõppe läbinul on:

- 1) teadmised kriisiolukordade iseloomust, politsei ülesannetest kriisiolukordade lahendamisel;
- 2) teadmised ja oskused korrakaitsete ülesannete täitmisel kõrgendatud ohuga keskkonnas;
- 3) teadmised ja oskused sidepidamiseks ning turvalise infovahetuse tagamiseks kriisi ajal;
- 4) teadmised ja oskused enese ja teiste kaitseks erivahendite ning isikukaitsevahendite kasutamiseks.

6. peatükk

Abipolitseiniku tunnistus, ametimärk, vormiriietus ja eraldusmärgid

§ 15. Abipolitseiniku tunnistuse vorm ja kirjeldus

(1) Abipolitseiniku tunnistus (edaspidi *tunnistus*) on plastkaart mõõtmetega 85,5 mm × 54 mm.

(2) Tunnistuse esi- ja tagaküljel on värviline turvamuster. Tunnistuse esiküljel on värviline politseivapi kujutis ning tagaküljel värviline väikese riigivapi kujutis.

(3) Tunnistuse esiküljel on järgmised elemendid:

- 1) tekst „POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET“;
- 2) tekst „ABIPOLITSEINIKU TUNNISTUS“;
- 3) eesnimi;
- 4) perekonnanimi;
- 5) isikukood;

- 6) tunnistuse number;
- 7) kehtivusaeg;
- 8) koht abipolitseiniku fotokujutisele.

(4) Tunnistuse tagaküljel on tekst „EESTI VABARIIK”.

(5) Tunnistusele kantakse järgmised andmed:

- 1) abipolitseiniku eesnimi;
- 2) abipolitseiniku perekonnanimi;
- 3) abipolitseiniku isikukood;
- 4) abipolitseiniku värvitrüki fotokujutis;
- 5) tunnistuse number;
- 6) tunnistuse kehtivuse viimane kuupäev.

(6) Tunnistuse teksti värvus on must.

(7) Tunnistuse vorm on esitatud käesoleva määruse lisas 4.

§ 16. Abipolitseiniku ametimärgi vorm ja kirjeldus

(1) Abipolitseiniku ametimärgi kirjelduses lähtutakse politseiametniku ametimärgi kirjeldusest. Ametimärk on ristkülikukujuline ümardatud nurkadega metallist pressimise teel valmistatud jäik ja paindumatu märk, mis on kinnitatud musta täisnahast taskusse.

(2) Ametimärgil kasutatakse varrukaembleemi kujutist, millel hõbedane lövi hoiab käppade vahel kullatud riigivapi kujutist. Riigivapi lövid ja varrukaembleemi taust on värvitud siniseks.

(3) Ametimärgil on hõbedane tekst „ABIPOLITSEINIK”.

(4) Ametimärgi allosas paikneb ristkülikukujuline ümardatud nurkadega hõbetatud numbriväli, millele on graveeritud unikaalne neljakohaline number.

(5) Nahktasku ja ametimärgi mõõdud:

- 1) nahktasku mõõt (avatuna) – 210 mm x 70 mm;
- 2) ametimärgi välismõõt – 80 mm x 50 mm;
- 3) varrukaembleemi mõõt – 42,5 mm x 51,5 mm;
- 4) numbrivälja mõõt – 44 mm x 11 mm. Numbrite kõrgus 6 mm.

(6) Ametimärk on esitatud lisas 5.

§ 17. Abipolitseiniku vormiriietus ja eraldusmärgid

(1) Politsei- ja Piirivalveamet väljastab abipolitseinikule vajadusel politseiametniku vormiriietuse, mille kirjeldus on kehtestatud siseministri 31. augusti 2017. aasta määrusega nr „Politseiametniku vormiriietuse ja eraldusmärkide kirjeldus”.

(2) Politseiametniku vormiriietust kandes peab abipolitseinik kandma abipolitseiniku eraldusmärke, milleks on:

- 1) sõna „ABIPOLITSEINIK” vormiriietuse ja ohutusvesti ning modulaarvesti seljaosal ja vasakul rinnal, mis on esitatud lisas 6;
- 2) varrukaembleem, mis on esitatud lisas 7;
- 3) abipolitseiniku tunnus, mis on esitatud lisas 8.

7. peatükk

Hüvitiste taotlemine, väljamaksmise kord ning hüvitise ulatus

1. jagu

Abipolitseinikule lisapuhkuse ning selle eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise kord ning kriisirolliga abipolitseinikule kriisi lahendamises osalemise eest makstava hüvitise ulatus ning selle taotlemise ja väljamaksmise kord

§ 18. Tasustamata lisapuhkuse taotlemine

Tasustamata lisapuhkuse saamiseks abipolitseiniku seaduse § 44 alusel esitab abipolitseinik tööandjale Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku kirjaliku taotluse, milles märgitakse:

- 1) tööandja nimi ja registrikood;
- 2) abipolitseiniku ees- ja perekonnanimi ning isikukood;
- 3) tasustamata lisapuhkuse aeg ja eesmärk.

§ 19. Tasustamata lisapuhkuse hüvitamine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib maksta abipolitseinikule tasustamata lisapuhkuse eest hüvitist abipolitseiniku seaduse § 44 lg 3 alusel.

(2) Abipolitseinik esitab tasustamata lisapuhkuse eest hüvitise saamiseks Politsei- ja Piirivalveametile kirjaliku taotluse 30 päeva jooksul tasustamata lisapuhkuse lõppemisest arvates. Taotluses märgitakse ja sellele lisatakse:

- 1) abipolitseiniku ees- ja perekonnanimi ning isikukood;
- 2) kasutatud lisapuhkuse aeg ja eesmärk;
- 3) arvelduskonto number ning selle omaniku ees- ja perekonnanimi, kui see ei kuulu abipolitseinikule;
- 4) teave kohustusliku kogumispensioniga liitumise kohta;
- 5) tööandja kinnitus abipolitseinikule tasustamata lisapuhkuse andmise ja tema kuue kuu keskmise töötasu suuruse kohta.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet vaatab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse läbi ja otsustab tasustamata lisapuhkuse eest hüvitise maksmise 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

§ 20. Kriisirolliga abipolitseiniku hüvitise ulatus ning selle taotlemine ja väljamaksmine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib maksta abipolitseiniku seaduse § 39 lõike 5 alusel kriisi lahendamisse kaasatud kriisirolliga abipolitseinikule hüvitist.

(2) Kriisirolliga abipolitseinikule makstakse hüvitist tundide eest, millal ta on osalenud kriisi lahendamises. Juhul kui nende tundide arv on väiksem kui sama ajavahemiku kalendaarsete tööpäevade töötundide arv, makstakse kriisirolliga abipolitseinikule hüvitist kalendaarsete tööpäevade töötundide arvu järgi.

(3) Kriisirolliga abipolitseinik esitab kriisi lahendamises osalemise eest hüvitise saamiseks Politsei- ja Piirivalveametile kirjaliku taotluse 30 päeva jooksul kriisi lahendamises osalemise lõppemisest arvates. Taotluses märgitakse ja sellele lisatakse:

- 1) kriisirolliga abipolitseiniku ees- ja perekonnanimi ning isikukood;
- 2) kriisi lahendamises osalemise aeg;
- 3) arvelduskonto number ning selle omaniku ees- ja perekonnanimi, kui see ei kuulu kriisirolliga abipolitseinikule;
- 4) teave kohustusliku kogumispensioniga liitumise kohta;
- 5) töödandja kinnitus töö tegemisest keeldumise või avaliku võimu teostamise õiguse peatamise kohta.

(4) Politsei- ja Piirivalveamet vaatab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud taotluse läbi ja otsustab kriisi lahendamises osalemise eest hüvitise maksmise 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

2. jagu

Abipolitseiniku ülesande täitmise tõttu abipolitseinikule või tema perekonnaliikmele tekitatud otsese varalise kahju hüvitamise tingimused ja kord

§ 21. Kahju hüvitamise taotlemine

(1) Varalise kahju hüvitamiseks esitab abipolitseinik või tema perekonnaliige (edaspidi *kannatanu*) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektorile taotluse 30 kalendripäeva jooksul arvates varalise kahju tekitamise või avastamise päevast. Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) kannatanu ees- ja perekonnanimi, isikukood;
- 2) kui kannatanu on abipolitseiniku perekonnaliige, siis tõendid tema perekonnaliikmeks olemise kohta;
- 3) hävinud, kadunud või rikutud vara nimetus, liik, soetusaasta, soetushind ning selle arvatav harilik väärtus vara hävimise, kaotsimineku või rikkumise päeval, vara rikkumise korral lisaks ka selle jääkväärtus;
- 4) põhjuslik seos abipolitseiniku ülesande täitmise ja varalise kahju tekkimise vahel;
- 5) kinnitus selle kohta, et kahju ei ole kannatanule täielikult hüvitatud muudest allikatest;
- 6) teave selle kohta, kas kahju on osaliselt hüvitatud või hüvitatakse tulevikus kannatanule teadaolevalt muudest allikatest;
- 7) taotluse esitamise kuupäev ja kannatanu allkiri.

(2) Taotlusele lisatakse varalise kahju tekitamist ja vara väärtust tõendavad dokumendid. Kui sama kahju on osaliselt või täielikult hüvitatud muudest allikatest, lisatakse taotlusele muudest allikatest saadud või saadavat hüvitist tõendavad dokumendid.

(3) Kui taotlus ei vasta nõuetele või selle juurde ei ole lisatud kõiki vajalikke dokumente või dokumendid on vormistatud puudulikult, teavitab Politsei- ja Piirivalveamet kannatanut sellest kirjalikult ning määrab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

§ 22. Hüvitise suurus

(1) Varalise kahju hüvitamise (edaspidi hüvitis) suuruse määramisel võetakse aluseks kahjustatud vara harilik väärtus „Tsiviilseadustiku üldosa seaduse” § 65 tähenduses.

(2) Hüvitise suuruse määramise aluseks olevast kahjust arvatakse maha kõik summad, mis kannatanu on sama kahju hüvitamiseks saanud või on õigustatud saama muudest allikatest.

(3) Varalise kahju hüvitamise ülemmääraks on 25-kordne politseiametniku madalaim astmepalk.

(4) Kui kannatanu saab pärast hüvitise väljamaksmist muudest allikatest lisaks hüvitist (muu hüvitis), mida ei ole kahjust maha arvatud vastavalt lõikele 3, peab ta sellest teatama Politsei- ja Piirivalveameti peadirektorile viie tööpäeva jooksul muu hüvitise saamise päevast arvates ning tagasi maksma summa muu hüvitise ulatuses.

§ 23. Taotluse läbivaatamise kokkuvõtte

(1) Taotluse ja kõigi vajalike dokumentide saamisel koostab Politsei- ja Piirivalveamet 30 kalendripäeva jooksul taotluse läbivaatamise kokkuvõtte.

(2) Vajaduse korral kogub Politsei- ja Piirivalveamet lisatõendeid ning määrab ekspertiisi kahju suuruse või selle tekkimise asjaolude väljaselgitamiseks.

(3) Taotluse läbivaatamise kokkuvõttes esitatakse seisukoht taotluse põhjendatuse kohta ning arvestus hüvitatava varalise kahju ja hüvitise suuruse kohta.

(4) Taotluse läbivaatamise kokkuvõtte kinnitab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor. Taotluse läbivaatamise kokkuvõtte varalise kahju hüvitamiseks kuni 640 euro ulatuses võib kinnitada Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori volitatud isik.

(5) Taotluse läbivaatamise kokkuvõtte on aluseks hüvitise väljamaksmiseks. Taotluse läbivaatamise kokkuvõtte koopia saadetakse kannatanule.

§ 24. Taotluse lahendamine ja väljamaksmine

(1) Juhul kui Politsei- ja Piirivalveameti eelarvest ei ole võimalik kulusid katta, edastab Politsei- ja Piirivalveamet varalise kahju hüvitamise taotluse ja taotluse läbivaatamise kokkuvõtte ning kokkuvõtte koostamise aluseks olevad dokumendid Siseministeeriumile edasiseks menetlemiseks 10 tööpäeva jooksul arvates kokkuvõtte koostamisest ning teavitab sellest kannatanut.

(2) Kui esitatud dokumendid ei ole nõuetekohased või ei ole esitatud kõiki nõutavaid dokumente, määrab Siseministeerium tähtaja puuduste kõrvaldamiseks ning vajaduse korral tagastab dokumendid nende esitajale.

(3) Siseministeerium vaatab lõikes 1 nimetatud taotluse läbi ja esitab taotluse saabumisele järgnevast päevast arvates 30 kalendripäeva jooksul taotluse raha eraldamiseks Vabariigi Valitsuse reservist vastavalt kehtivale korrale.

(4) Võimalikud kaasnevad kulud varalise kahju hüvitamiseks kaetakse riigieelarvest Siseministeeriumi valitsemisala eelarve kaudu.

8. peatükk

Abipolitseiniku staatuse peatamine ja staatuse taastamine

§ 25. Abipolitseiniku staatuse peatamise taotlemine

(1) Abipolitseinik esitab abipolitseiniku staatuse peatamiseks Politsei- ja Piirivalveametile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse, milles märgitakse:

- 1) abipolitseiniku ees- ja perekonnanimi ning isikukood;
- 2) staatuse peatamise põhjus ja tähtaeg, mis ei või olla lühem kui aasta ega pikem kui kolm aastat.

(2) Taotlusele võib lisada asjaolusid tõendavad dokumendid, kui need on seotud peatamise vajadusega.

(3) Abipolitseiniku staatuse peatamise otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik. Otsuses märgitakse:

- 1) peatamise alus ja kestus;
- 2) peatamisest tulenevad piirangud, sh õiguste ja kohustuste peatumine;
- 3) vajaduse korral nõuded, mis tuleb täita enne staatuse taastamist.

§ 26. Abipolitseiniku staatuse taastamise taotlemine

Abipolitseinik on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveameti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 14 kalendripäeva ette oma soovist abipolitseiniku staatuse taastamiseks juhul, kui tema staatus on peatunud abipolitseiniku seaduse § 51 lõike 1 punkti 2 alusel. Taotluses märgitakse:

- 1) taastamise soovitav aeg;
- 2) vajaduse korral muud asjakohased andmed, mida Politsei- ja Piirivalveamet võib nõuda.

§ 27. Abipolitseiniku staatuse taastamine

(1) Abipolitseiniku staatuse peatamise tähtaja saabumisel otsustab Politsei- ja Piirivalveamet abipolitseiniku staatuse edasise käekäigu 30 päeva enne peatamise tähtaja lõppu.

(2) Enne otsuse tegemist annab Politsei- ja Piirivalveamet abipolitseinikule võimaluse esitada kirjalikke või suulisi selgitusi mõistliku tähtaja jooksul.

(3) Abipolitseiniku staatus taastatakse, kui staatuse peatamise aluseks olnud asjaolud on lõppenud või ära langenud ning abipolitseinik vastab jätkuvalt abipolitseinikule seaduses ja määruses sätestatud nõuetele.

(4) Staatuse taastamise otsus tehakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning selles märgitakse:

- 1) taastamise aeg;
- 2) otsuse tegemisel arvesse võetud olulised asjaolud;
- 2) abipolitseiniku õiguste, kohustuste ja pädevuse taastamise ulatus;
- 3) vajaduse korral kohustused, mis tuleb täita kindlaksmääratud tähtajaks.

(5) Otsus jõustub selle teatavastegemisest abipolitseinikule, kui otsuses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise aega.

(6) Kui abipolitseiniku staatus taastatakse ning abipolitseinik ei ole staatuse peatamise ajal tõendanud vastavust kehalise ettevalmistuse ja tervisenõuetele, siis on tal nende nõuete täitmiseks aega kuni 6 kuud alates staatuse taastamisest. Tervisenõuete täitmise kontrollimise tähtaega ei kohaldata tervisenõuete osas, kui abipolitseinikul on kehtiv tervisetõend.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kehalise ettevalmistuse- ja tervisenõuete täitmata jätmisel nimetatud tähtaja jooksul kohaldatakse abipolitseiniku seaduses sätestatud regulatsiooni staatuse peatamise või staatuse vabastamise või abipolitseiniku astme alandamise kohta.

(8) Politsei- ja Piirivalveamet võib määrata kohustusliku kordusväljaõppe või täiendõppe, kui peatamise kestus või põhjused seda eeldavad.

§ 28. Abipolitseiniku staatuse peatamise pikendamine

Abipolitseiniku staatuse peatamist võib pikendada, kui peatamise aluseks olnud asjaolud ei ole ära langenud ja ei esine asjaolu, mille kohaselt tuleb isik abipolitseiniku staatusest vabastada.

9. peatükk Jõustumine

§ 29. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 4. septembril 2027. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Miilits
kantsler

- Lisa 1. Abipolitseiniku tervisenõuded ja abipolitseiniku ülesannete täitmist takistavate tervisehäirete loetelu
- Lisa 2. Abipolitseiniku tervisekontrolli kaart
- Lisa 3. Abipolitseiniku tervisetõendi vorm
- Lisa 4. Abipolitseiniku tunnistus
- Lisa 5. Abipolitseiniku ametimärk
- Lisa 6. Abipolitseiniku vormiriietuse eritunnused
- Lisa 7. Abipolitseiniku varrukaembleem
- Lisa 8. Abipolitseiniku tunnus

**ABIPOLITSEINIKU TERVISENÕUDED JA ABIPOLITSEINIKU ÜLESANNETE
TÄITMIST TAKISTAVATE TERVISEHÄIRETE LOETELU**

Meditisiinilised vastunäidustused:

A – absoluutne vastunäidustus;

B – suhteline vastunäidustus, eriarsti konsultatsioon.

Abipolitseiniku tervisenõuded
1. NÄGEMISELUNDITE HAIGUSED JA SEISUNDID
2. KÕRVAHAIGUSED JA KUULMISHÄIRED
3. SUU-, NINA- JA KÕRIHAIGUSED
4. SÜDAME- JA VERESONKONNAHAIGUSED
5. HINGAMISELUNDITE HAIGUSED JA SEISUNDID
6. LUU- JA LIHASKONNA HAIGUSED JA SEISUNDID
7. NEUROLOOGILISED HAIGUSED JA SEISUNDID
8. KÕHUKOOPAELUNDITE NING KUSE- JA SUGUTEEDE HAIGUSED JA SEISUNDID
9. SISESEKRETSIOONI-, TOITUMIS- JA AINEVAHETUSHAIGUSED
10. PSÜÜHIKA- JA KÄITUMISHÄIRED

ABIPOLITSEINIKU TERVISEKONTROLI KAART

I. ISIKU ÜLDANDMED

II. TERVISEDEKLARATSIOON

III. TERVISEUURINGUTE TULEMUSED, SEALHULGAS OBJEKTIIVSED LEIUD

ABIPOLITSEINIKU TERVISETÕEND

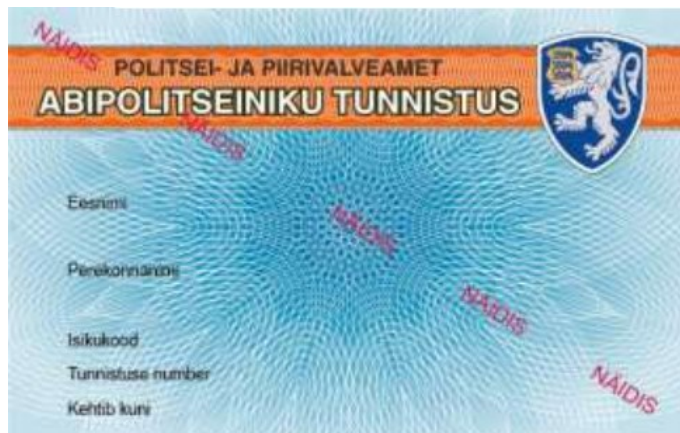
I. TERVISEKONTROLI TEGIJA

II. ISIKU ANDMED

III. OTSUS

ABIPOLITSEINIKU TUNNISTUSE VORM

Esikülg

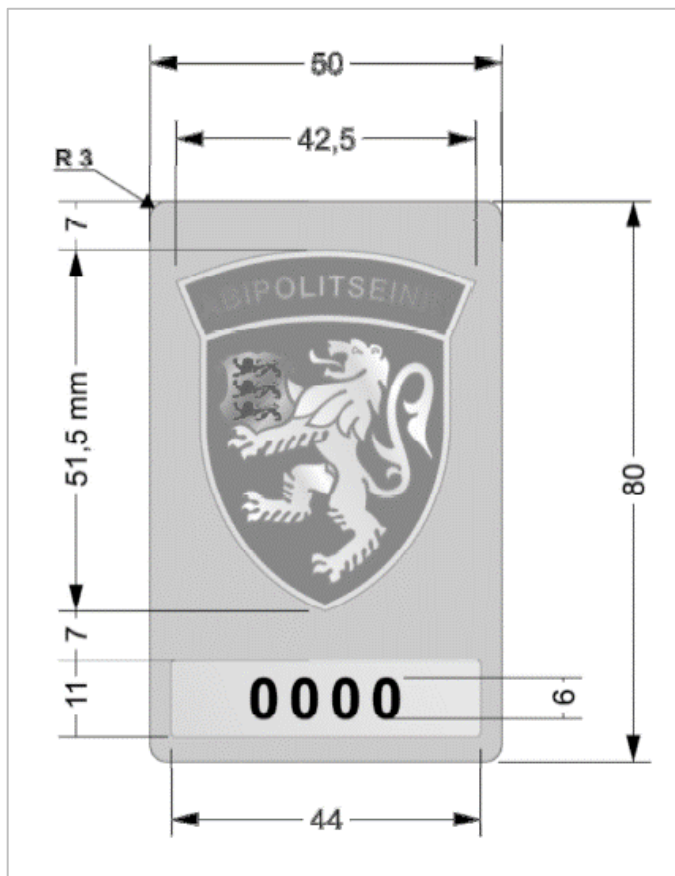

Tagakülg

ABIPOLITSEINIKU AMETIMÄRK

Ametimärgi joonis:

ABIPOLITSEINIKU VORMIRIETUSE ERITUNNUSED

1. Sõna ABIPOLITSEINIK on hõbedaste trükitähtedega. Rohelisel vormiriietusel on sõna ABIPOLITSEINIK mustade trükitähtedega.
2. Vormiriietuse ja vesti seljaosal on sõna ABIPOLITSEINIK laius 225 mm, tähe kõrgus 65 mm ja tähejoone paksus 13 mm. Vasakul rinnal on sõna ABIPOLITSEINIK laius 105 mm, tähe kõrgus on 32 mm ja tähejoone paksus 6 mm.

ABIPOLITSEINIKU VARRUKAEMBLEEM

1. Abipolitseiniku varrukaembleemil on Politsei- ja Piirivalveameti vapp ja trükitähtedega sõna ABIPOLITSEINIK.
2. Varrukaembleem on sinine, kõrgusega 103 mm ja laius 85 mm. Varrukaembleemil on hõbedane ääristus. Vapi kohal on 20 mm kõrgune hõbedase ääristusega poolkaar, mille taustal on 10 mm kõrguste kuld kollaste trükitähtedega sõna ABIPOLITSEINIK. Rohelise vormiriietuse varrukaembleem on roheline ja varrukaembleemi ääristus, lövi kujutis ja sõna ABIPOLITSEINIK on must.

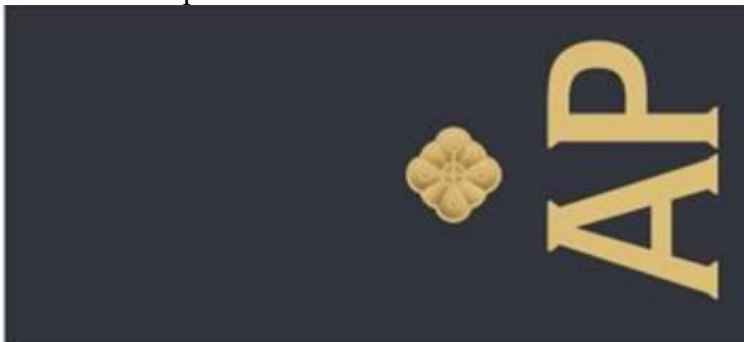
ABIPOLITSEINIKU TUNNUS

1. Abipolitseiniku tunnus on lühend „AP“ või lühend „AP“ koos tärniga või lühend „AP“ koos kahe tärniga.
2. Lühend „AP“ on kuldne, kõrgusega 25 mm ja laiusega 38 mm. Tärn on kuldne ja selle keskosas on risti kujutis. Täрни diagonaalide läbimõõt on 14 mm.
3. Rohelisel ja beežil välivormil on tunnus must.
4. Lühendi „AP“ kaugus allservast on 5 mm. Täрни keskosa kaugus allservast on 44 mm.

4.1. III astme abipolitseiniku tunnus.

4.2. II astme abipolitseiniku tunnus.

4.3. I astme abipolitseiniku tunnus.

